CDA Westerkwartier

Voorzitter,

Een begroting gaat over keuzes.
Om keuzes te kunnen maken, moet je weten waaruit je kunt kiezen.

Dat lijkt een vanzelfsprekendheid. Toch raakt het precies aan de moeite die wij als CDA hebben met de begroting die vandaag voorligt. Vorig jaar stonden we hier ook. We spraken onze zorgen uit over de financiële toekomst van onze gemeente. Over de grote opgaven die eraan kwamen en over de keuzes die nog voor ons lagen. Die zorgen zijn niet verdwenen. Sterker nog, inmiddels weten we meer over de omvang van een aantal vraagstukken.

We ontvingen aan het einde van de vorige bestuursperiode het Groenboek. Een ambtelijk overdrachtsdocument waarin belangrijke ontwikkelingen en financiële vraagstukken werden geschetst. Denk biivoorbeeld aan RSG De Borgen, het gemeentehuis en ICT.
Als CDA hebben we in die periode herhaaldelijk aangegeven graag betrokken te worden bij het gesprek over de toekomst van onze gemeente. We waren benieuwd naar de koers, juist vanwege de financiële opgaven die op ons afkomen.

Bij de presentatie van het coalitieakkoord hebben we opnieuw aandacht gevraagd voor dat gesprek. Een akkoord waarin we veel ambities herkennen, maar waarin de grote keuzes nog nauwelijks concreet worden gemaakt. Dat gesprek mocht niet plaatsvinden. Daar had de coalitie voor gekozen!

En nu ligt de begroting voor ons. Een beleidsarme begroting, terwijl de opgaven waarvoor we staan allesbehalve beleidsarm zijn.

Laat ik vooropstellen dat wij begrijpen waarom het college in dit eerste jaar kiest voor voorzichtigheid. Er is onzekerheid over de financiële ontwikkeling en een nieuwe bestuursperiode vraagt tijd om plannen uit te werken. Tegelijkertijd brengt voorzichtigheid alleen ons nog niet verder. We lezen in de begroting dat de grotere financieel-technische besparingen inmiddels zijn gerealiseerd. Dat betekent dat de volgende keuzes meer zullen raken aan de inhoud van ons beleid. Aan de voorzieningen in onze dorpen. Aan de ondersteuning van inwoners. Aan de ruimte voor ondernemers. Aan de kwaliteit van onze leefomgeving. Juist daarom is het van belang dat we als raad weten welke mogelijkheden er zijn.

Onze fractie heeft gevraagd om een overzicht van het beïnvloedbare deel van de begroting, uitgesplitst per programma. Dat overzicht hebben we niet ontvangen.

We hebben die vraag heel bewust gesteld. Want wanneer wij als raad een voorstel willen doen, hoort daar ook een financiële afweging bij. Waar kunnen middelen worden gevonden? Welke andere keuze staat daar tegenover? En, wat zijn daarvan de gevolgen?

Wie van de raad vraagt om financiële verantwoordelijkheid te nemen, hoort de raad ook inzicht te geven in de ruimte om die verantwoordelijkheid waar te maken.

Dat is voor ons geen kwestie van coalitie of oppositie. Dat raakt aan de positie van de hele gemeenteraad.

We hebben de begroting zorgvuldig bestudeerd en technische vragen gesteld. De antwoorden hebben ons op onderdelen verder geholpen. Daarvoor onze waardering. Tegelijkertijd blijven er ook wezenlijke vragen over.

* In de begroting staat dat nieuwe middelen pas worden geraamd wanneer plannen voldoende concreet zijn uitgewerkt. Op onze vraag welke plannen daardoor nog buiten de begroting blijven, wordt verwezen naar het Groenboek. Daarmee weten we dat er opgaven aankomen, maar hebben we nog geen samenhangend beeld van de keuzes die daarbij horen en hun financiële gevolgen.

** Ook bij de tweede bestuursrapportage hebben we vragen gesteld over de doorwerking van financiële ontwikkelingen naar de komende jaren.

*** .....en dan, dan is er het sociaal domein.

Een onderwerp dat ons bijzonder na aan het hart ligt. Niet alleen vanwege de omvang van de uitgaven, maar vooral omdat het gaat over mensen. Over kinderen, gezinnen, ouderen en inwoners die ondersteuning nodig hebben waar we ons de afgelopen jaren zo hard voor hebben gemaakt. Daarbij hebben we telkens gevraagd naar inzicht in doelen, resultaten en effecten.

Vorig jaar hebben wij bij de begrotingsbehandeling een motie ingediend om meer inzicht te krijgen in de werking en resultaten binnen het sociaal domein bij een nieuwe aanbesteding. Na een toezegging van het college hebben wij die motie ingetrokken. De toegezegde startnotitie zou in het tweede kwartaal naar de raad komen. Dat is niet gebeurd. Inmiddels spreken we over nieuwe inkoopstrategieën en over financiële ontwikkelingen die grote gevolgen kunnen hebben.

Wij zien kansen om ondersteuning beter te organiseren. Om eerder te helpen, de sociale basis te versterken en waar mogelijk zwaardere zorg te voorkomen. Om daarin verstandige keuzes te maken, willen we weten wat werkt. Wat de resultaten zijn van onze huidige inzet en waar verbetering mogelijk is.

Een financiële besparing is pas werkelijk een verbetering wanneer we ook begrijpen wat die betekent voor de mensen om wie het gaat.

De afgelopen maanden hebben we ook gesproken over Zwemkasteel Nienoord. Een dossier dat voor ons duidelijk maakt hoe belangrijk tijdige informatie, heldere verantwoordelijkheden en inzicht in financiële risico's zijn. Bij de behandeling hebben wij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de oorzaken van de ontstane situatie en voor de verantwoordelijkheid van de verschillende betrokken partijen.

Niet om achteraf schuldigen aan te wijzen, maar om ervan te leren, want bestuurlijke verantwoordelijkheid gaat verder dan het oplossen van een probleem op het moment dat het zich aandient. Het gaat ook over vooruitzien, tijdig bijsturen en kunnen uitleggen waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Dat verwachten inwoners van hun gemeentebestuur en dat mogen wij als raad ook van onszelf verwachten.

Er is nog iets dat ons bezighoudt…

We spreken in deze raad geregeld over samenwerking en vertrouwen. Ook in het coalitieakkoord worden die woorden nadrukkelijk genoemd. Dat spreekt ons aan. Tegelijkertijd ontstaat vertrouwen niet alleen doordat we het uitspreken. Vertrouwen groeit wanneer mensen ervaren dat er naar hen wordt geluisterd. Juist wanneer zij een andere opvatting hebben. Dat geldt voor de verhouding tussen inwoners en gemeente en wat ons betreft evenzeer voor de verhoudingen binnen deze raad.

Wij respecteren dat de coalitie een eigen koers kiest. Daarvoor is een democratisch mandaat. Tegelijkertijd zijn wij als raadsleden allemaal gekozen om vanuit onze eigen overtuiging bij te dragen aan het bestuur van Westerkwartier. Een verschil van inzicht hoeft ons daarin niet te verdelen. Het kan een besluit juist beter maken. Daarvoor is wel ruimte nodig om argumenten te wegen, vragen te stellen en ook werkelijk te luisteren naar wat een ander naar voren brengt.

Gehoord worden betekent niet dat je gelijk krijgt, maar een besluit krijgt meer waarde wanneer zichtbaar is dat verschillende inzichten serieus zijn overwogen. Daar willen wij als CDA graag aan bijdragen.

Dan terug naar de begroting.

Wij zien een begroting die voor 2027 een financiële basis biedt, maar waarin de politieke keuzes voor de langere termijn nog grotendeels voor ons liggen. We zien ambities op het gebied van wonen, leefbaarheid, economie en zorg die wij op belangrijke onderdelen delen.

We zien ook een gemeente die voor grote financiële en organisatorische opgaven staat en we zien dat de raad nog onvoldoende overzicht heeft om de verschillende mogelijkheden en gevolgen goed tegen elkaar af te wegen. Daar ligt voor ons de belangrijkste opgave voor het komende jaar.

Wat ons betreft gaat deze route van ambities naar keuzes, van keuzes naar uitvoering en van uitvoering naar zichtbare resultaten.

Wij kijken daarom met belangstelling uit naar een college-uitvoeringsprogramma en de eerste begrotingswijziging in januari.

Aan het college stellen wij daarbij twee vragen.

1. Wanneer kunnen wij het college-uitvoeringsprogramma verwachten en op welk moment krijgt de voltallige raad de gelegenheid om inhoudelijk over de voorgestelde koers te spreken?
2. Hoe gaat het college ervoor zorgen dat wij, ruim voor de volgende Perspectiefnota, inzicht krijgen in de financiële keuzeruimte en de grote opgaven die nog op ons afkomen?

Bij de herindeling hebben we met elkaar nagedacht over de gemeente die Westerkwartier zou worden. Over hoe onze dorpen, onze voorzieningen en onze samenleving zich zouden ontwikkelen. Die toekomst bouwen we nog iedere dag.

Het CDA wil daarin verantwoordelijkheid nemen. Vanuit onze overtuiging dat een sterke gemeente begint bij sterke gemeenschappen. Bij inwoners die naar elkaar omzien, bij verenigingen die mensen

verbinden en bij ondernemers die kansen creëren. En.... bij een gemeentebestuur dat betrouwbaar is, zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaat en keuzes durft te maken.

We hebben als fractie besloten vandaag geen moties in te dienen. Dat is een bewuste keuze. Wij willen het gesprek voeren over de koers van onze gemeente en over de voorwaarden waaronder we als raad gezamenlijk verantwoordelijkheid kunnen dragen. We reiken daarvoor graag de hand uit. Aan het college en aan alle fracties in deze raad, want uiteindelijk gaat het er niet om van wie een goed idee afkomstig is.

Het gaat erom wat we er samen mee bereiken voor de inwoners van Westerkwartier.

Tot zover.